

Uusi alku 41
Mark 10:46-52

Jeesus parantaa sokean Bartimaioksen

Olemme Markuksen evankeliumin selityksessä kohdassa, jossa Jeesuksen matka Jerusalemiin on päättymässä. Enää on jäljellä nousu Jordanin laaksosta ja Jerikosta ylös Jerusalemiin, vuoristoon.

Kun tämä ohjelma tulee ulos, mehän olemme, Teuvo, parhaillaan juuri silloin Israelissa vetämässä kuulijamatkaa. Nousemmeko silloin tuota samaa reittiä ylös Jerusalemiin? Millainen se nousu on?

Mutta mennään Markuksen tekstiin.

He tulivat Jerikoon. Kun Jeesus siten lähti kaupungista opetuslastensa kanssa ja suuren väkijoukon seuraamana, tie vieressä istui sokea kerjäläinen, Bartimaios, Timaioksen poika. (Mark 10:46)

Jerikossa olemisesta ei kerrota mitään. Markus on tahtonut koko ajan korostaa Jeesuksen päämäärätietoista etenemistä kohti Jerusalemissa odottavaa kohtaloaan. Siksi Jerikokin on vain yksi etappi matkalla Jerusalemia.

Jeesusta siis seurasi suuri väkijoukko. Hän oli valtavan kansansuosion saanut julkkis, suuri opettaja. Ihmiset olivat jo alkaneet aavistaa, että Jeesus oli matkalla suureen varaan. He pelkäsivät (ks. 10:32). Tunnelma oli jännittynyt, mutta ilmeisesti väkijoukko halusi olla katsomassa, miten suuren opettajan kävisi.

Sokea Timaioksen poika

Kerjäläisiä ilmeisesti siihen aikaan riitti. Ei ollut sosiaalihuoltoa, jokaisen piti ansaita oma leipänsä. Jos sokealla ei ollut omaisia, jotka pystyivät ja halusivat pitää hänestä huolta, kerjääminen jollain hyvällä paikalla, kuten tien varressa oli ainoa keino pysyä hengissä.

Markuksen evankeliumin kirjoittaja tunsikin kerjäläisen nimen, tai oikeastaan hänen isänsä nimen: Timaios. Bartimaios tarkoittaa nimittäin ”Timaioksen poika”. Evankeliumissa sama asia on oikeastaan sanottu kahteen kertaan. Bartimaios on arameaa ja tarkoittaa ”Timaioksen poikaa”. Sama on sitten toistettu kreikaksi.

Kun hän kuuli, että ohikulkija oli Jeesus Nasaretilainen, hän alkoi huutaa: ”Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua.” (Mark 10:47)

Timaioksen poika huusi avukseen Daavidin Poikaa. Hän oli varmaankin kuullut huhuja Jeesuksesta ja hänessä oli herännyt usko Jeesukseen. Olihan Jeesus auttanut muitakin sokeita.

”Kunpa saisin kohdata hänet, niin hän varmasti auttaisi minuakin!” Näin tuo sokea oli luultavasti jo pidempään toivonut mielessään. Ja nyt hän sai kuulla, että Jeesus kulkisi juuri sen paikan ohi, jossa hän istui kerjäämässä. Mikä valtava onni! Eihän hänellä, sokealla, olisi ollut mitään mahdollisuuksia etsiä itse Jeesuksen luo. Ja nyt Jeesus oli kulkemassa siitä ohi.

Tätä tilaisuutta ei tosiaankaan saisi jättää käyttämättä. Kaikki äänivarat peliin, maksoi mitä maksoi! Ja niin hän huusi kaikin voimin: ”Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua.”

Hesykastinen Jeesus-rukous

Tuo sokean Timaioksen pojan huuto on tullut hyvin kuuluisaksi. Niin sanottu hesykastinen rukousperinne on ottanut hänen rukouksensa, hieman muunneltuna, käyttöönsä.

Kyse on kristillisestä meditaatiosta, jo vuosisatoja ellei tuhansia vanhasta. Varsinkin ortodoksiset munkit ja nunnat, mutta myös monet maallikot harjoittavat sitä. Siinä rukoilija tyhjentää mielensä kaikesta muusta ja täyttää sen näillä rukoussanoilla: ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä.” Rukous lausutaan ääneen tai sitten hiljaa sydämessä, keskittyen, tunteella. Usein siihen liitetään tietty hengitystekniikka, joka on ehkä opittu aikanaan buddhalaisilta munkeilta: Sisään hengittäessä lausutaan rukouksen alku ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika”. Samalla ohjataan tunteella nuo sanat sydämeen hengitysilman myötä. Ulos hengittäessä rukoillaan: ”armahda minua syntistä”. Välissä on lyhyt, keskittynyt tauko, jolloin ilmaa pidätetään keuhkoissa.

Ulkoiset tekniikka on kuitenkin vain apuväline. Keskeistä on Jeesuksen nimen avuksi huutaminen. Nimi pitää sisällään nimen kantajan. Siksi Jeesuksen nimeä avukseen huutava ja sen sisäänsä uskoen hengittävä ottaa vastaan Jeesuksen itsensä. Tullessaan ihmiseksi Jumalan Poika nimittäin sitoutui inhimilliseen nimeensä. Siksi Jeesuksen nimen kautta tulemme uskossa osallisiksi Jumalasta itsestään. Onhan Raamatussa sanottu, että ihminen voi sydäimestään tunnustaa Jeesuksen Jumalan Pojaksi vain, jos hänellä on Pyhä Henki.

Olen harrastanut Jeesuksen nimen rukousta, en paljoa, mutta sen verran, että tiedän sen olevan valtavan hieno rukous. Se puhdistaa mielen, se eheyttää hajanaisen ja harhailevan mielen, se tuo rauhan ja sydän alkaa joskus kuin hehkua uskosta Jeesukseen.

Jos jostain divarista löydätte Ortokirjan julkaiseman pienen kirjasen nimeltä *Nimen voima*, tekijänä arkkimandriitta Kallistos Ware, se kannattaa ehdottomasti ostaa. Se kertoo, kuinka Jeesuksen rukousta käytännössä harjoitetaan. Hyvin mielenkiintoinen on myös tuntemattoman venäläisen kirjoittajan joskus 1800-luvun lopulla kirjoittama *Vaeltajan kertomukset*. Se kertoo miehestä, joka alkaa harjoittaa hesykastista rukousta, vaeltaen samalla ympäri Venäjää.

Ihmiset alkoivat torua

Bartimaios ei vielä huutanut Jeesusta avuksi Jumalan Poikana, vaan Daavidin Poikana. Mutta sekin oli paljon. Hän uskoi Jeesuksen olevan Messias, Jumalan lupaama pelastaja, joka täyttäisi Daavidin suvulle annetut lupaukset.

Mutta ihmisistä se ei ollut sopivaa.

Monet käskivät hänen olla hiljaa, mutta hän vain huusi entistä kovemmin: ”Daavidin Poika, armahda minua!” (Mark 10:48)

Ehkä ihmiset pelkäsivät. Jos fariseukset ja hallitusmiehet saisivat kuulla, että Jeesusta pidettiin Messiaana, siitä seuraisi vaikeuksia. Eikä muutenkaan ole sivistynyttä huutaa noin kovaa. Sitä paitsi Jeesuksella oli hoppu. Ei hän jokaisen rääkyjän vuoksi ehtisi pysähtyä. Siis: hsss! Ole hiljaa!

Mutta hädässä ei tuollaisesta hyssyttelystä välitä. Timaioksen poika huusi yhä kovemmalla äänellä Daavidin Poikaa avukseen.

Huuto kuullaan

Silloin Jeesus pysähtyi ja sanoi: ”Kutsukaa hänet tänne.” (Mark 10:49)

Kuinka lohduttavat sanat! Kutsukaa hänet tänne. Kun sinä huudat Jeesusta, Jumalan Poikaa, avuksesi, niin älä hellitä. Hän kuulee sinun huutosi, ja lopulta hän kutsuu sinut luokseen.

He menivät kutsumaan sokeaa ja sanoivat hänelle: ”Älä pelkää. Nouse, hän kutsuu sinua.” (Mark 10:50)

Nyt ihmisetkin herkesivät ystävällisiksi. Jeesus oli armahtanut sokeaa, joten he tajusivat, että heidänkin piti olla ystävällisiä. Siksi nuo sanat: ”Älä pelkää.” Et ole tehnyt mitään väärää, vaan ihan oikein. Hän kutsuu sinua.

Mies heitti vaippansa yltään, nousi kiireesti jaloilleen ja tuli Jeesuksen luo. ”Mitä haluat minun tekevän sinulle?” Jeesus kysyi. (Mark 10:51)

Mies heitti pois kulkua hidastavan vaateen. Kun Jeesus kutsuu, on oltava valmis, on syöksyttävä pelastukseen. Sokea sen tajusi. Me näkevät olemme niin sokeita, että emme yleensä tajua: ”Ehtiihän sitä noita Jeesus -juttuja miettiä sitten vanhana ...”

Mitä haluat minun tekevän?

”Mitä haluat minun tekevän sinulle?” Aika ihmeellistä, että Jeesus tekee tuon kysymyksen. Eikö se ole aika itsestään selvää, mitä sokea tuossa tapauksessa toivoi? Miksi Jeesus kuitenkin kysyi? Mitä arvelet, Teuvo?

Sokea vastasi: ”Rabbuuni, anna minulle näköni.” (Mark 10:51)

”Rabbuuni” tarkoittaa opettajaa. Mutta Bartimaioksen pojan usko on pannut tavalliseen puhutteluun jo uuden sisällön. Hänelle Jeesus on kaikki kaikessa, hänen ainoa toivonsa, josta hän myös uskoo, että hän voi auttaa.

Niinpä edes mitään erityistä parantamistoimitusta ei tarvita. Jeesuksen ei tarvitse sylkeä sokean silmiin, ei edes laittaa käsiä hänen päänsä päälle. Niin vahvaa tavaraa on usko Jeesukseen. Jeesuksen tarvitsi vain todeta asia:

Silloin Jeesus sanoi hänelle: ”Mene, uskosi on parantanut sinut.” Samassa mies sai näkönsä takaisin, ja hän lähti kulkemaan Jeesuksen mukana. (Mark 10:52)

Käännöksen sanamuoto ”uskosi on parantanut sinut” on harhaanjohtava. Alkutekstissä on verbi *soozoo*, joka tarkoittaa pelastamista. Siis: ”uskosi on pelastanut sinut”. Näön saaminen eli parantuminen on vain sivujuonne siinä, mitä Jeesukseen uskomisen hädässä auttajana saa aikaan.

Oleennaista on pelastuminen. Se tarkoittaa, että Jumalan yhteydestä eron joutunut ihminen löytää Jeesuksessa takaisin Jumalan yhteyteen. Timaioksen poika oli halunnut vain parantua sokeudestaan, mutta Jeesus oli tehnyt enemmän: hän oli pelastanut miehen.

Mutta on erittäin hienoa, että Timaioksen poika ymmärsi, paitsi parantuneensa, myös pelastuneensa. Siinä hän halusi elää ja pysyä. Niinpä on ymmärrettävää, että hän lähti seuraamaan Jeesuksen mukana. Pelkkä näön saaminen ei enää riittänyt. Hän havaitsi Jeesuksessa olevan paljon enemmänkin.

Ei se tulisi olemaan hänelle mikään helppo tie. Jeesus joutuisi vangituksi, ruoskituksi ja tapetuksi ristillä. Varmaan Timaioksen poikakin joutui vaikeuksiin Jeesuksen takia.

Mutta vähät siitä. Nyt hän näki! Nyt hän oli pelastettu, takaisin Jumalan lapsen asemaan otettu.

Miten Raamattu on Jumalan sanaa?

Käsillä oleva kertomus on mielenkiintoinen siksikin, että se kertoo jotain siitä, millä tavalla Raamattu on Jumalan sanaa. Tai pikemminkin se kertoo sen, millä tavalla Raamattu ainakaan ei ole Jumalan sanaa.

Vielä nykyäänkin on nimittäin olemassa sellaista ajattelua, jonka mukaan Raamattu on Jumalan sanaa siksi, että se on erehtymätön. Se on Jumalan Hengen inspiroima teos. Koska Jumala on kaikkivaltias ja kaikkietävä, hän on ilmoittanut Pyhän Hengen inspiroimille kirjoittajille erehtymättömän totuuden. Pyhä Henki tietää kaiken. Siksi hänen inspiroimansa Raamattu on erehtymätön kauttaaltaan, myös luonnontieteeseen ja historiaan liittyvissä asioissa. Näin aika monet kristityt ajattelevat.

Kertomus sokeasta kerjäläisestä Jerikon tien varrella osoittaa, että Raamattu ei ole tällaista Jumalan sanaa. Jumala on antanut Raamatun tulla kirjoitetuksi ihmisten kautta. Pyhä Henki on käyttänyt inspiraatioissaan inhimillisiä ja vajavaisia kykyjä, mm. aiempien lähteiden tutkimista, kokoamista, arvioimista ja toimittamista.

Näinhän esim. apostoli Luukas kuvailee sitä, miten hän on teoksensa kirjoittanut:

Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista, sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita, niin olen minäkin, *tarkkaan tutkittuani* alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus, että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.” (Luuk 1:1-4)

Luukas vetoaa tarkkaan tutkimukseen aiempien lähteitten parissa. Hän ei puhu siitä, että Jumalan Pyhä Henki olisi erehtymättömästi sanellut hänelle, mitä kirjoittaa.

Itse uskon, että Jumalan Pyhä Henki ja inspiraatio tosiaan ovat Raamatun tekstin synnyt takana. Mutta samalla on niin, että tuo inspiraatio ei tarkoita kaikinpuolista erehtymättömyyttä historian tarkoissa yksityiskohdissa.

Juuri tämä käy ilmi Bartimaios-kertomuksesta. Eri evankeliumeissa sama tapahtuma on nimittäin kerrottu hieman eri tavoin.

Markuksella se siis menee näin:

He tulivat Jerikoon. Kun Jeesus sitten lähti kaupungista opetuslastensa kanssa ja suuren väkijoukon seuraamana, tien vieressä istui sokea kerjäläinen Bartimaios, Timaioksen poika. Kun hän kuuli, että ohikulkija oli Jeesus Nasaretilainen, hän alkoi huutaa: "Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua!" (Mark 10:46-47)

Matteuksella vastaava kohta kuuluu näin:

Kun he lähtivät Jerikosta, Jeesusta seurasi suuri väkijoukko. Tien vieressä istui *kaksi sokeaa*, ja kun he kuulivat Jeesuksen kulkevan siitä ohi, he alkoivat huutaa: "Armahda meitä, Herra, Daavidin Poika!" (Matt 20:29-30)

Luukkaalla se kuuluu näin:

Kun Jeesus *lähestyi Jerikoa*, tien vieressä istui sokea mies kerjäämässä. Kuullessaan, että tiellä kulki paljon väkeä, mies kysyi, mitä oli tekeillä. Hänelle kerrottiin, että Jeesus Nasaretilainen oli menossa siitä ohi. Silloin hän huusi: "Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua!" (Luuk 18:35-38)

Jos Raamattu olisi ehdottoman erehtymätön kaikissa asioissa, meidän täytyisi ilmeisesti olettaa, että nämä kohdat eivät kuvaa samaa tapahtumaa. Vaan että ensin Jeesus lähestyi Jerikoa, ja siellä oli (nimeltään tuntematon) sokea kerjäämässä ja huutamassa "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua!" Sitten Jeesus tuli Jerikoon. Jerikosta lähdettyään, hän tapasi tien varrella sokean Timaioksen pojan, joka huusi "Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua." Ja sitten vähän ajan päästä saman tien varrella oli vielä kaksi muuta sokeaa, jotka molemmat huusivat: "Armahda meitä, Herra, Daavidin Poika".

Näin esim. Uuras Saarnivaara aikoinaan opetti. Miksi? Koska hän piti kiinni Raamatun ehdottomasta erehtymättömyydestä.

Minusta taas Raamattu itse kehottaa meitä näkemään sen, että se ei ole tuolla tavalla Jumalan sanaa. Vaan se on ihmisten kautta kirjoitettua Jumalan sanaa.

Kun Markus kirjoitti evankeliumiaan, hänellä oli hieman erilainen perimätieto lähteenään kuin mitä Matteuksella ja Luukkaalla. Siitä johtuvat nuo pienet erot. Ei niissä ole mitään kummallista. Eivät erot tee noita kertomuksia epäluotettaviksi. Erot pikemminkin todistavat siitä, että Jerikon seudulla Jeesuksen Jerusalemin matkan aikana tapahtui sokean parantamisihme, niin suuri ihme, että siitä kerrottiin hyvin laajalti. Niiden 20 tai 40 vuoden aikana, jotka kuluivat, ennen kuin nuo perimätiedot tulivat kirjatuiksi evankeliumeihin, ne muuttuivat hieman. Näin suulliselle perimätiedolle yleensäkin käy.

Itselleni tämän tajuaminen ensi vuoden teologian opiskelijana vuonna 1983 tai 1984 oli hyvin vapauttavaa. Enää minun ei tarvinnut uhrata voimiani siihen, että olisi selittänyt itselleni tai muille sen, kuinka Raamattu voi olla kaikissa yksityiskohdissaan ehdottoman oikeassa. Sellainen on nimittäin hyvin rasittavaa, oikeata henkistä akrobatiaa.

Kun sitä ei enää tarvitse harrastaa, energiaa vapautuu sen etsimiseen, mitä Jumalan sanassa oikeasti sanotaan ja mitä siellä pidetään olennaisena.